

Jonkerinsalon alueen (FI1200223) sammalkartoitukset 2018

Hydrologia-LIFE (LIFE16NAT/FI/000583)

Timo Kypärä

JOHDANTO JA MENETELMÄT

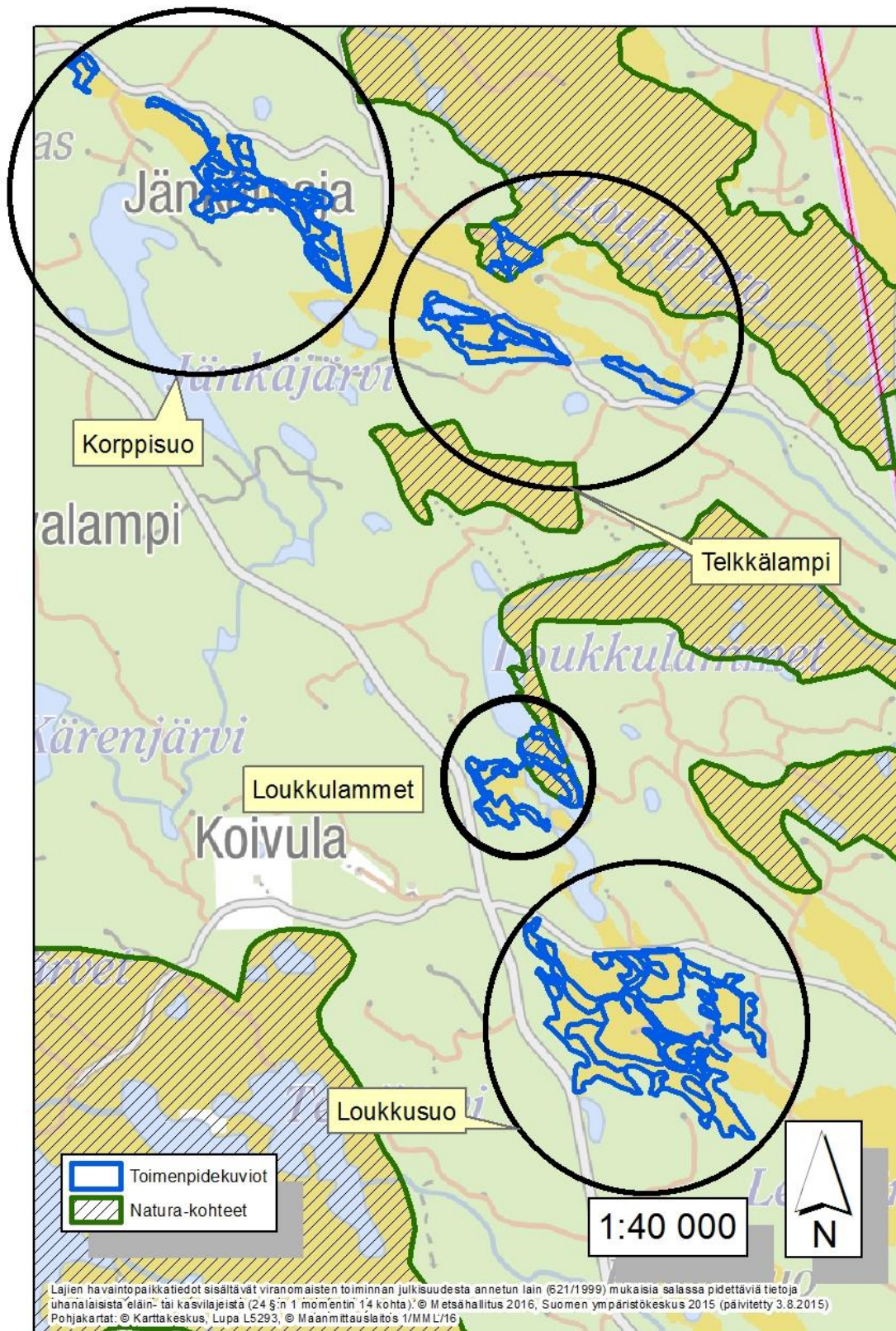
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE+ rahoituksen tuella Hydrologia-LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Jonkerinsalon Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä sammalkartoitus on tehty Jonkerinsalon alueen ojitettujen soiden ennallistamissuunnitelman laatimista varten. Raportoinnin selkeyttämiseksi kartoitettu alue on jaettu neljään (4) osa-alueeseen; 1) Loukkusuo, 2) Loukkulammet, 3) Telkkälampi ja 4) Korppisuo. Osa-alueet sijaitsevat pääsääntöisesti Natura-alueen ulkopuolella, mutta sen läheisyydessä. (Kuva 1).

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Jonkerinsalon Natura-alue sijaitsee Pohjois-Karjalan ja Kainuun rajalla Nurmeksien ja Kuhmon kunnissa. Toimenpidekuviot ja kartoitetut alueet sijaitsevat Nurmeksessa Pohjois-Karjalassa. Eliömaantieteellisesti kartoitetut alueet sijaitsevat Pohjois-Karjalan eliömaakunnassa (PK) ja Keskipohjoisella kasvillisuusvyöhykkeellä Pohjois-Karjala -Kainuun osa-alueella (3b). Jonkerinsalon Natura-alueelta on tiedossa kolme (3) uhanalaisen sammallajin havaintoa LajiGIS-järjestelmässä (31.10.2018). Nämäkin havainnot ovat Kainuun puolelta Kuhmosta. Myöskään Natura-alueen ulkopuolella sijaitsevilta toimenpidekuvioilta ei ole aiempia havaintoja uhanalaisista sammallajeista.

Kartoitukseen käytettiin neljä (4) maastotyöpäivää ja ne suoritettiin 25.-31.7.2018 välisenä aikana. Kartoituksessa käytettiin yleiskartoitusmenetelmää, jossa kohdelajeina ovat uhanalaiset, silmällä pidettävät, rauhoitetut ja harvinaiset lajit. Kartoituksen kohteena olevista sammallajeista kerättiin näytteitä, joista lajinmääritys varmistettiin mikroskooppilla. Kerättyjen näytteiden ja huomion arvoisten lajien havaintopaikat tallennettiin GPS-paikantimeen. Myös kuljettu kartoitusreitti tallennettiin GPS-paikantimeen. Kartoituksesta maastossa, mikroskooppisesta lajinmäärityksestä ja raportoinnista vastaa luontokartoittaja Timo Kypärä Metsähallituksen Järvi-Suomen luontopalveluista.

Kuva 1. Jonkerinsalon Natura-alue, kartoituksen osa-alueet ja toimenpidekuviot kartalla.

TULOKSET

Lajitieto/lajihavainnot

Jonkerinsalon Natura-alueelta ja sen läheisyydestä kartoituksessa havaittiin 5 huomionarvoista sammallajia ja niille yhteensä 8 havaintopaikkaa. Huomionarvoiset sammallajihavainnot on listattu oheiseen taulukkoon (taulukko 1) ja tarkemmat havaintotiedot tallennetaan LajiGIS-järjestelmään. Jäljempänä on tehtyjä havaintoja tarkasteltu osa-aluekohtaisesti. Maastoinventonneista tallennetut kartoitusreitit on koottu liitteeseen 1.

Taulukko 1. Jonkerinsalon huomionarvoiset lajihavainnot.

N:o	Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	UHEX	Havainnot kpl
1	<i>Calypogeia fissa</i>	etelänpaanusammal	NT/RT	3
2	<i>Marsupella sparsifolia</i>	vuoripussisammal	NT/RT	1
3	<i>Plagiothecium denticulatum</i> var. <i>undulatum</i>	lehtolaakasammal	RT	1
4	<i>Riccardia chamedryfolia</i>	luhtaliuskasammal	RT	1
5	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	kantoraippasammal	NT	3

NT = silmällä pidettävä

RT = alueellisesti uhanalainen

Osa-alue 1 - Loukkusuo

Osa-alueen 1 toimenpidekuviot sijaitsevat Loukkusuolla Jonkerinsalon ja Mujejärven Natura-alueiden välisessä maastossa (Kuva 1, liite 1). Kartoituksessa havaittiin kohteen eteläosissa ja keskiosassa yleisesti lähteisyyttä. Yleisimmät lähteisyyttä ilmentävät sammallajit kohteella ovat hetesirppisammal (*Warnstorfia exannulata*) ja purokaltiosammal (*Harpanthus flotovianus*). Kohteelta havaittiin neljä (4) huomionarvoista sammallajia yhteensä viideltä (5) paikalta (Kuva 2).

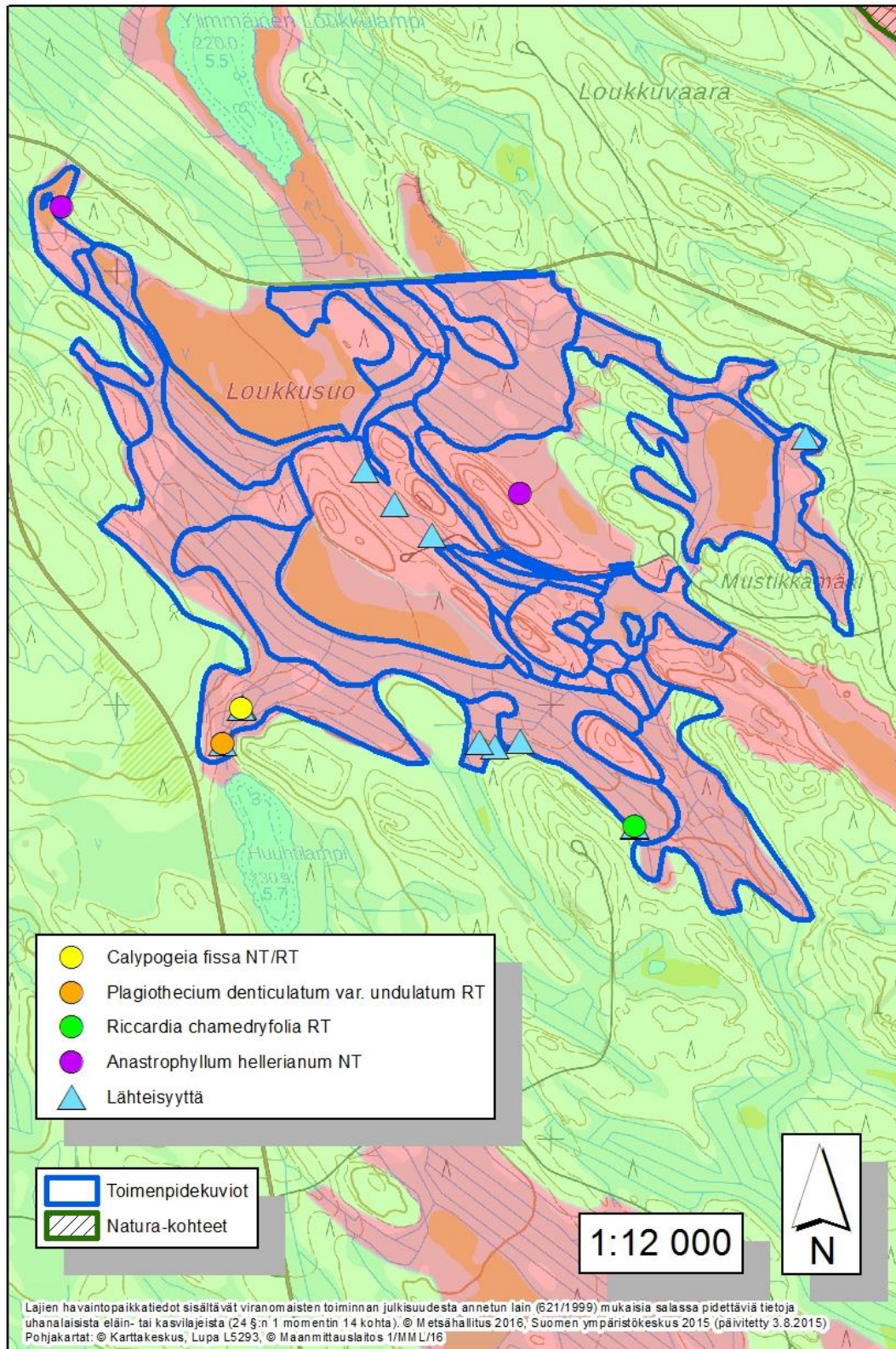
Luhtaliuskasammal kasvaa niukkana lähdenorossa ojanpenkalla osa-alueen kaakkoiskulmassa. Huuhtilammen pohjoispuolella on suhteellisen laajoja korpisia lähteikköjä, mistä löytyi melko runsaat kasvustot lehtolaakasammalta ja etelänpaanusammalta.

Osa-alueen pohjoisosasta löytyi kahdelta maapuulta kantoraippasammalen kasvustot.

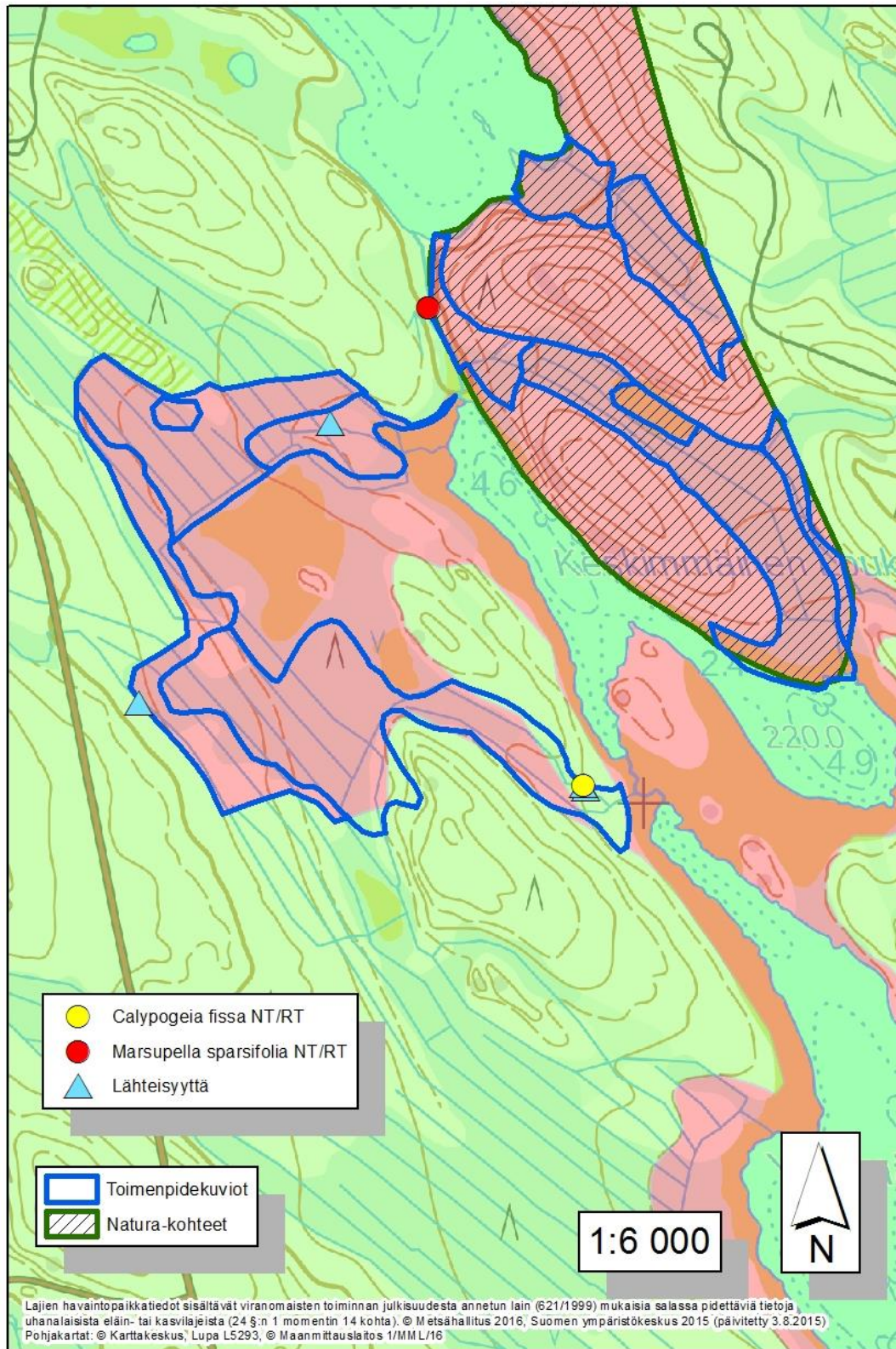
Osa-alue 2 - Loukkulammet

Osa-alueen 2 toimenpidekuviot sijaitsevat Keskimmäisen Loukkulammen ympäristössä. Osa-alueen itäisimmät toimenpidekuviot sijaitsevat Natura-alueella. (Kuva 1, liite 1). Tältä osa-alueelta havaittiin kaksi (2) huomionarvoista sammallajia.

Osa-alueen läntisimmillä kuvioilla on paikoin lähteisyyttä, mutta lajisto on elinympäristölle tyyppillistä. Poikkeuksena eteläisimmän lähteikön reunasta löytynyt suhteellisen runsas kasvusto etelänpaanusammalta. Keskimmäisen Loukkulammen laskupurossa esiintyy vuoripussisammalta. Laji kasvaa runsaana purokivillä n. 50 metrin matkalla.

Kuva 2. Osa-alueelta 1, Loukkusuo havaittujen huomionarvoisten lajien havaintopaikat.

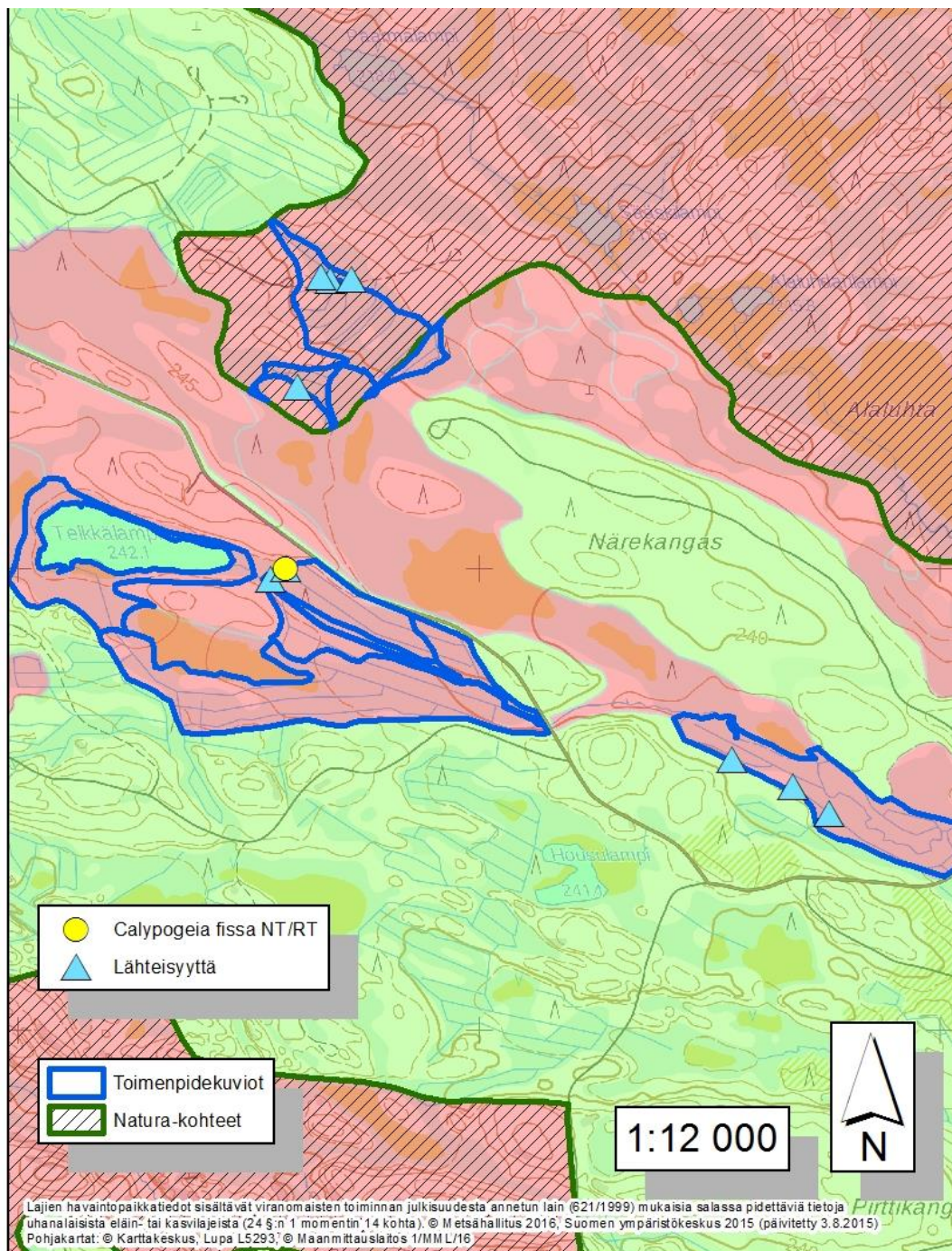
Kuva 3. Osa-alueelta 2, Loukkulammet havaittujen huomionarvoisten lajien havaintopaikat.

Osa-alue 3 - Telkkälampi

Osa-alueen 3 toimenpidekuviot sijaitsevat Telkkälammen ympäristössä. Toimenpidekuvioilla esiintyy suhteellisen runsaasti lähteisyyttä. Lähteiköt ovat karuja ja huomionarvoista lajistoa ei havaittu lukuun ottamatta etelänpaanusammalta, joka kasvaa runsaana Telkkälammen itäpuolisessa rämeojassa. (Kuva 4).

Osa-alue 4 - Korppisuo

Osa-alueen 4 toimenpidekuviot sijaitsevat Korppisuolla Jänkäjärven pohjoispuolella. Korppisuolta ei havaittu huomionarvoisia sammallajeja.

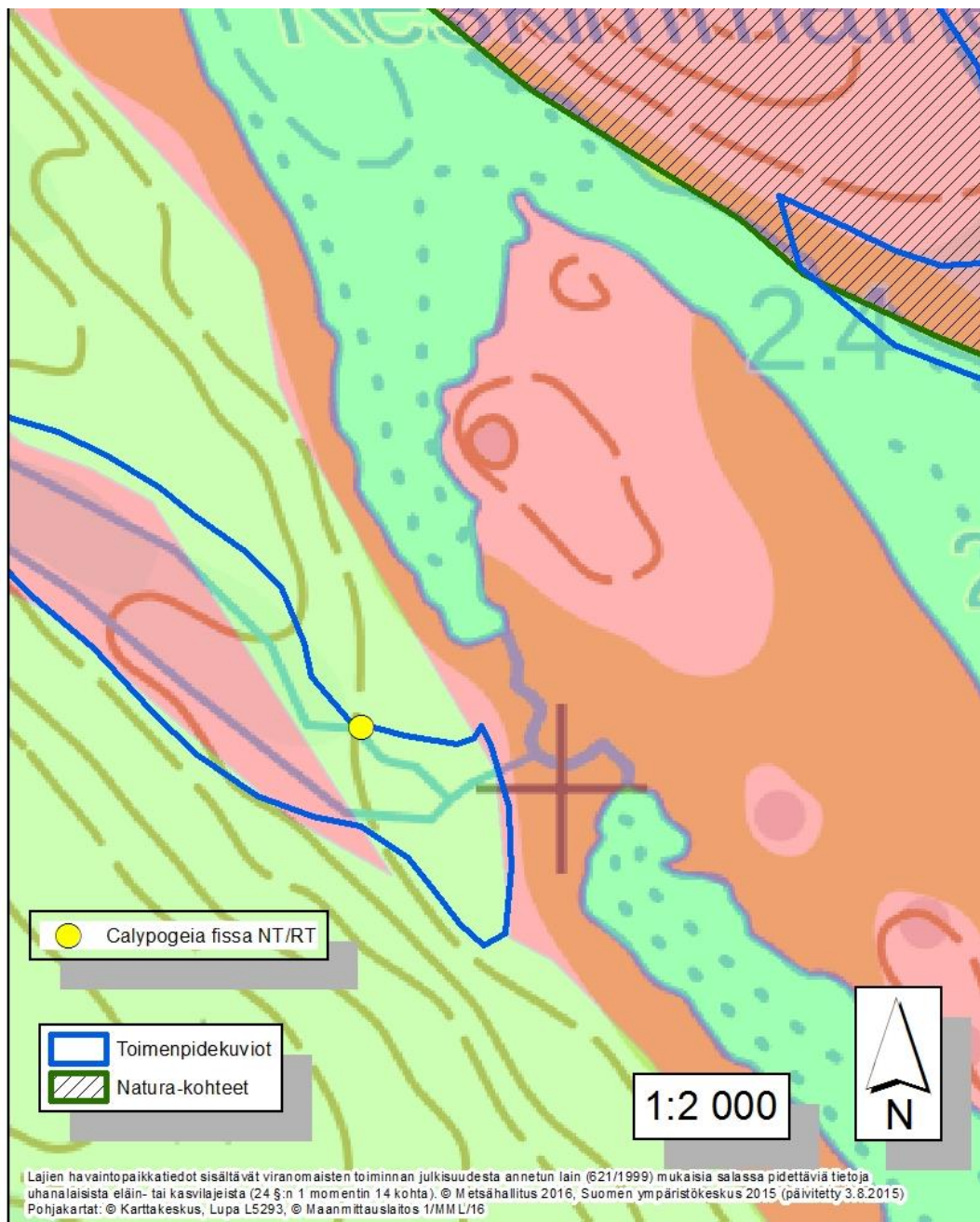

Kuva 4. Osa-alueelta 3, Telkkälampi havaittujen huomionarvoisten lajien havaintopaikat

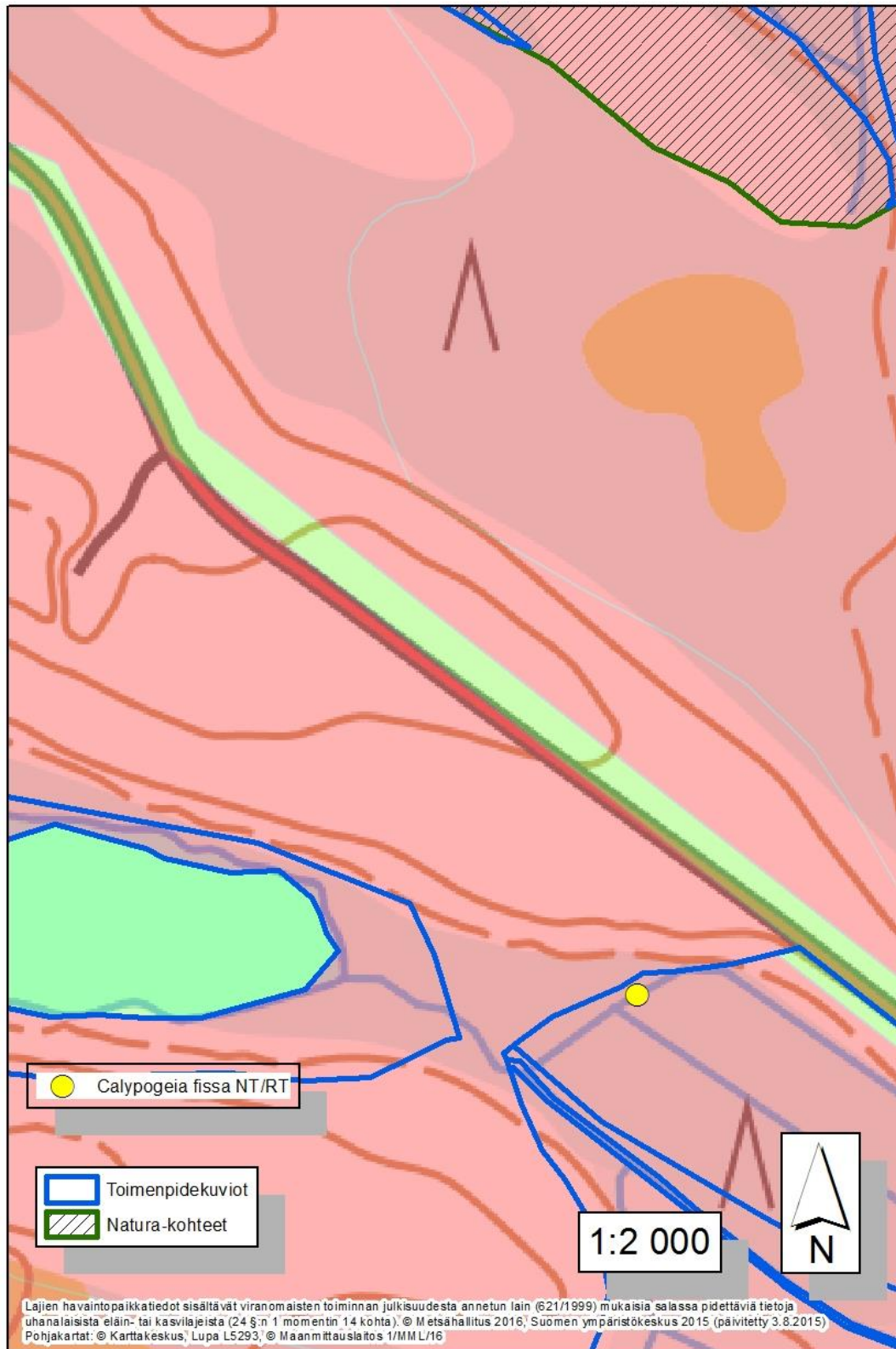
HOITO YM. SUOSITUKSET

Kartoituksessa havaittiin muutamia huomionarvoisten sammallajien kasvustoja toimenpidekuvioiden lähteiköistä. Osa-alueella 1, Loukkusuolla ennallistamistoimet eivät liene uhka havaituille huomionarvoisille sammalkasvustoille, sillä kasvustot eivät sijaitse ojissa eikä niiden välittömässä läheisyydessä. Ennallistamista toteutettaessa lähteiköt tulee kuitenkin tiedostaa ja välttää turhaa koneella liikkumista niillä.

Ennallistaminen on uhka osa-alueiden 2 ja 3 etelänpaanusammalkasvustoille, jos ojat täytetään maa-aineksilla. Suositeltavaa on, että sammalkasvustot ”kuoritaan” ojasta havaintopaikkojen kohdalta n. 20 metrin matkalta ja ”kuorittu” sammalmassa levitetään takaisin ojan päälle, kun oja on täytetty. Vaihtoehtoisesti etelänpaanusammalsammalkasvustoja voidaan siirtää turvaan miestyönä lapiolla. Etelänpaanusammalten kasvupaikat Loukkulammilla ja Telkkäsuolla on osoitettu kartalla kuvissa 5 ja 6.

Kuva 5. Etelänpaanusammalten kasvupaikka osa-alueella 2, Loukkulammet

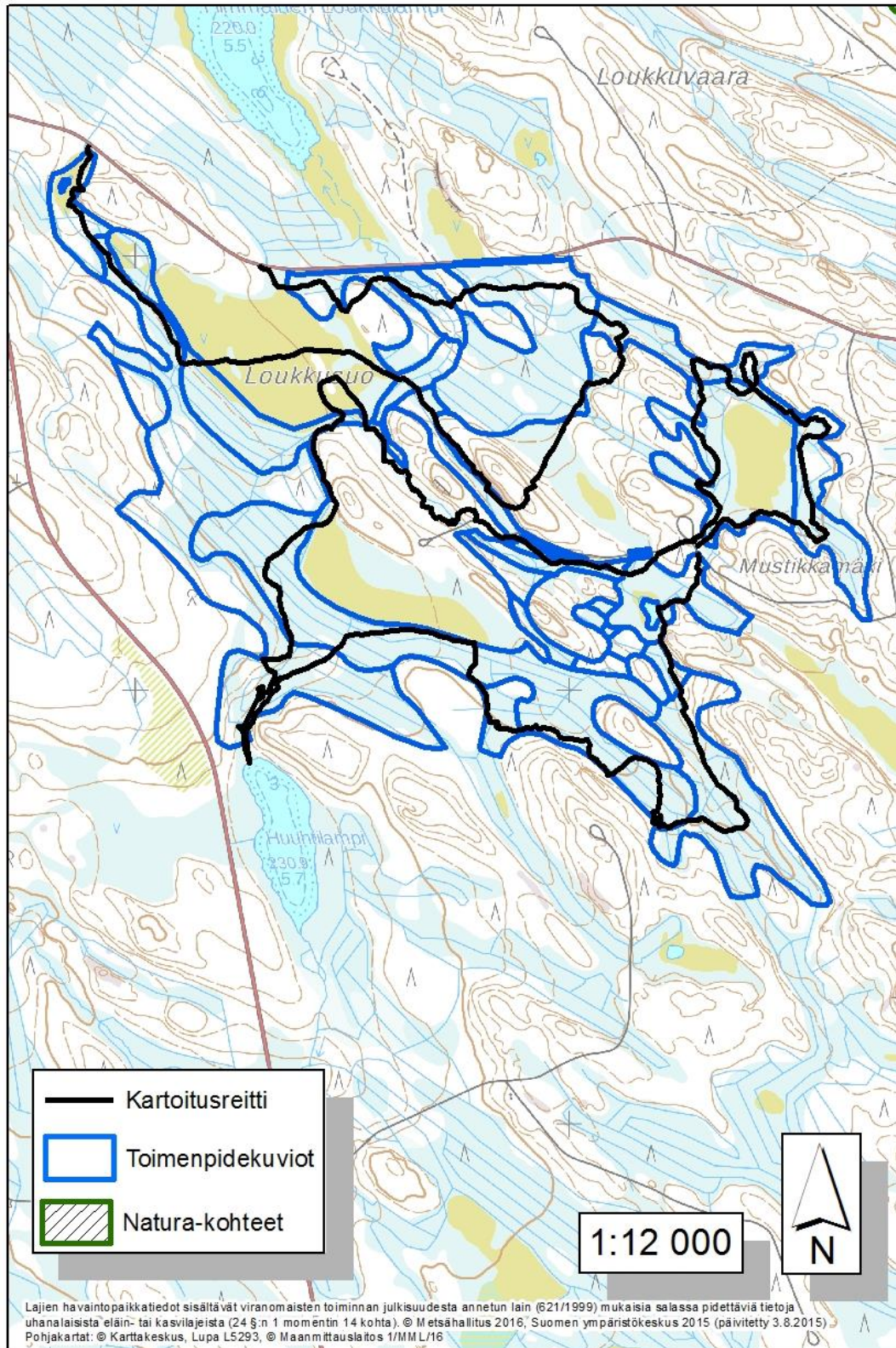

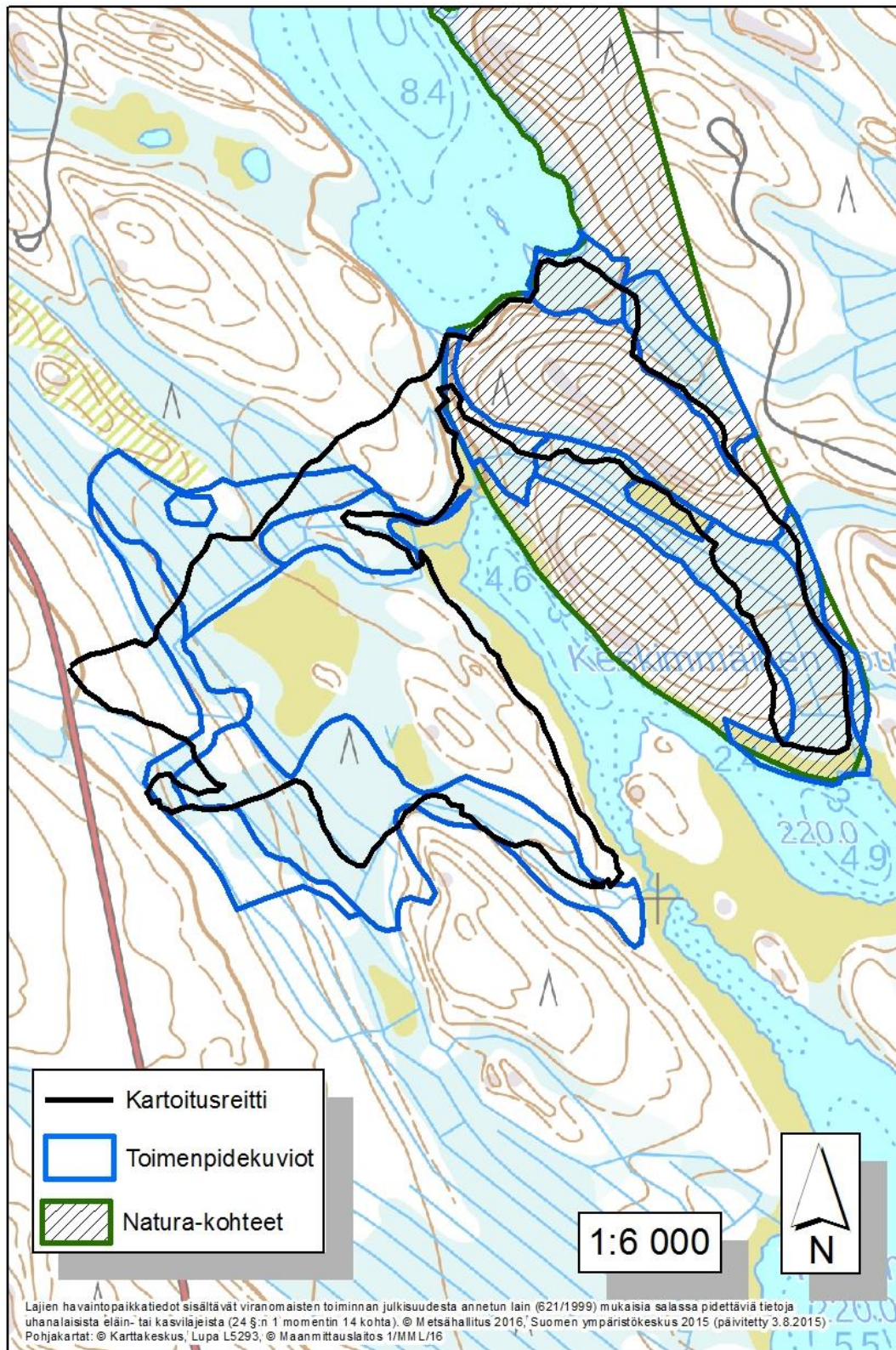
Kuva 6. Etelänpaanusammalen kasvupaikka osa-alueella 3, Telkkälampi

LIITE 1

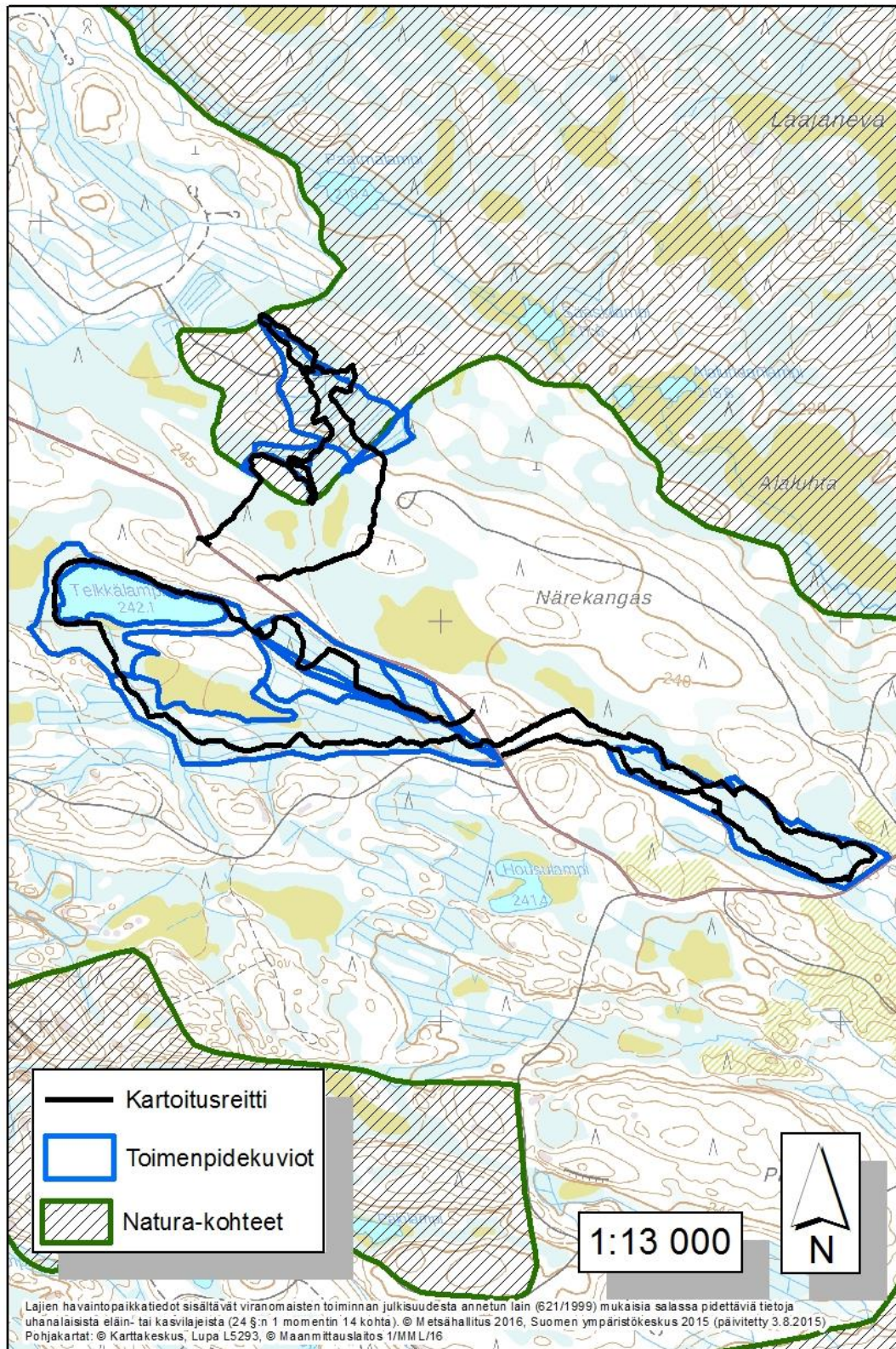
KARTOITUSREITIT OSA-ALUEILLA

Osa-alue 1, Loukkusuo

Osa-alue 2, Loukkulammet

Osa-alue 3, Telkkälampi

Osa-alue 4, Korppisuo

